дослідія.

ГЕОГРАФІЯ · 7 КЛАС

Материки й частини світу: як формувався поділ

ТЕКСТ УРОКУ

Мета

Навчити робити обмежений історичний висновок за джерелами й відрізняти історію географічних назв від відкриття та існування територій.

Результат роботи

Три записи за джерелами, хронологічна послідовність і висновок, підкріплений двома свідченнями.

Підготовка й проведення

Темп визначає вчитель. Роботу можна провести послідовно або у два підходи; час відводимо на власні дії учнів, а не на обов’язкове проходження всіх слайдів за фіксовані 10–15 хвилин.

Організація: Учитель ставить запропоновану програмою проблему й дає доступні свідчення; учні досліджують їх, фіксують знахідки та обґрунтовують власний висновок.

Продукт учня: Три записи за джерелами, хронологічна послідовність і висновок, підкріплений двома свідченнями.

Ознаки результату: Названо Європу й Азію в античному свідченні, знайдено AMERICA на карті 1507 року; послідовність A→B→C. Підтверджується давність назв відносно пізнішого пізнання всього суходолу. Відсутність на європейській карті не означає відсутності території чи її населення.

Підтримка: атлас, формула, робота в парі; спочатку власна відповідь, потім перевірка. Результат практичної не потребує обов’язкового бала.

Історія суходолу та історія уявлень

Досліджуємо, як люди називали й поділяли світ.

Суходіл: Існував задовго до появи географічних назв.

Уявлення: Змінювалися з подорожами, описами й картами.

Наше дослідження: Порівнюємо три датовані свідчення, а не встановлюємо вік материків.

Нотатки вчителя: Уточніть запитання «що раніше»: тут йдеться про поняття й знання. Запишіть припущення без вимоги точної дати появи сучасної класифікації.

Джерело А: світ Геродота

Відокремте відомі авторові назви від невідомих меж.

Нотатки вчителя: Власний переказ IV.45, не дослівна цитата. Учні записують назви Європа, Азія, Лівія та одну межу знань автора. Лівія не тотожна сучасній державі.

Джерело В: назва AMERICA у 1507 році

Знайдіть напис на справжній історичній карті.

Нотатки вчителя: Дайте спочатку оглянути карту, потім збільшити напис. Учні фіксують дату й назву, а не вважають всю карту точним відтворенням сучасних берегів.

Давня й сучасна карти

Порівняйте американський суходіл на двох картах.

Назва: На карті 1507 року є напис AMERICA.

Обриси: Зіставте форму й повноту зображення з сучасною картою.

Межа висновку: Відсутність землі на карті не доводить, що її не існувало або там не жили люди.

Нотатки вчителя: Показуємо обидві карти поруч. Учень називає одне видиме розходження, не вгадує мотиви картографа. Це відрізняє спостереження від припущення.

Джерело C: Антарктида у XIX столітті

Визначте, що стало відомо дослідникам у 1820 році.

Нотатки вчителя: Дата стосується спостережень антарктичного узбережжя. Пізнання обрисів та внутрішніх районів тривало далі. Не приписуйте цій даті універсальне встановлення всіх материків.

Впорядковуємо свідчення

Розташуйте A, B та C від найдавнішого до найпізнішого.

Нотатки вчителя: Після розташування кожного джерела учень додає одну знахідку. Правильний порядок сам по собі ще не є відповіддю на дослідницьке запитання.

Перевіряємо межі доказів

Оцініть твердження за трьома розглянутими джерелами.

Нотатки вчителя: До кожної відповіді потрібне джерело або пояснення, чому свідчення недостатньо. Відмінність давніх і сучасних обрисів перевіряється зіставленням двох карт.

Від двох свідчень — до висновку

Поверніться до припущення й обґрунтуйте відповідь.

Свідчення A: Давні назви вже використовували, хоча всі межі суходолу ще не були відомі.

Свідчення C: Спостереження Антарктиди відбулося значно пізніше.

Обмеження: Це не встановлює єдиної дати виникнення поняття «материк» у всіх народів.

Нотатки вчителя: Джерела підтримують обмежений висновок про історію назв і повноту знань, не доводять просту універсальну дату виникнення двох термінів. Не вимагайте від дітей категоричної відповіді, якої джерела не дозволяють.